

Datum

2023-11-10

Vår referens

Anna Jönsson

Utredningssekreterare

anna.38.jonsson@malmo.se

Tjänsteskrivelse**Kommunfullmäktiges beslut 2023-06-14 om Uppdrag budget 2022 - Utveckla och stärka arbetet att få fler företagsetableringar i staden
GYVF-2023-2439****Sammanfattning**

Kommunfullmäktige gav i Malmö stads budget 2022 kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden och arbetsmarknads och socialnämnden, utveckla och stärka arbete att få fler företagsetableringar i staden som bidrar till fler jobb för Malmöborna. Kommunfullmäktige godkände återrapporteringen av budgetuppdraget 2022 och gav kommunstyrelsen tillsammans med tekniska nämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att utveckla och stärka arbetet att få fler företagsetableringar i staden. Vidare gav kommunfullmäktige uppdrag åt berörda nämnder att tillsammans omsätta de erfarenheter och rekommendationer som inhämtas i det fortsatta arbetet med företagsetableringar (STK-2022-1469).

I denna återrapportering av uppdraget fokuserar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden på utbildningen vilket är nämndens kärnuppdrag. Utbildningens betydelse för att skapa förutsättningar för en inkluderande och hållbar tillväxt är en central fråga. För att företag ska etablera sig i staden behövs tillgång till utbildad personal och bra samhällsservice.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att godkänna förvaltningens förslag till återrapportering avseende Uppdrag budget 2022 - Utveckla och stärka arbetet att få fler företagsetableringar i staden och skickar detsamma till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Följebrev till kommunfullmäktiges beslut 2023-06-14 om Uppdrag budget 2022 - Utveckla och stärka arbetet att få fler företagsetableringar i staden
- Protokollsutdrag till kommunfullmäktiges beslut 2023-06-14 § 105 om Uppdrag budget 2022 - Utveckla och stärka arbetet att få fler företagsetableringar i staden
- Malmö stad 2022 - sammanställning verksamhetsmark
- Budgetuppdrag 2022: Utveckla och stärka arbetet att få fler företagsetableringar i staden
- Tjänsteskrivelse kommunstyrelsen 23-05-02 Uppdrag budget 2021 - Utveckla och stärka arbetet att få fler företagsetableringar i staden

- Tjänsteskrivelse GVN 2023-11-23 Kommunfullmäktiges beslut 2023-06-14 om uppdrag budget 2022 - Utveckla och stärka arbetet att få fler företagsetableringar i staden

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2023-11-15

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2023-11-22

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Kommunfullmäktige gav i Malmö stads budget 2022 kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden och arbetsmarknads och socialnämnden, utveckla och stärka arbetet att få fler företagsetableringar i staden som bidrar till fler jobb för Malmöborna. Kommunfullmäktige godkände återrapporteringen av budgetuppdraget 2022 och gav kommunstyrelsen tillsammans med tekniska nämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att utveckla och stärka arbetet att få fler företagsetableringar i staden. Vidare gav kommunfullmäktige uppdrag åt berörda nämnder att tillsammans omsätta de erfarenheter och rekommendationer som inhämtas i det fortsatta arbetet med företagsetableringar (STK-2022-1469).

I budgettexten tydliggörs uppdraget ytterligare:

Kraftsamling för fler jobb

Många företag vill etablera sig i Malmö, men fler Malmöbor behöver ta del av de framväxande jobben. Det kräver både ett arbete med att rusta Malmöbor som behöver utbildning eller arbetslivserfarenhet, och ett strategiskt och proaktivt näringslivsarbete kopplat till framväxten av nya jobb. Malmö stad ska stärka arbetet med att locka företagsetableringar som bidrar till fler jobb för Malmöborna. Det kan handla om allt från att erbjuda mark för etablering, till att stödja företagen med praktisk information och hjälpa företagen att hitta rätt kompetens bland arbetslösa Malmöbor.”

Fokus har i genomförandet varit att förbättra arbetet med etableringar och därmed få fler Malmöbor i arbete.

Uppdraget har fokuserat på fyra delområden;

- Öka kunskapsnivån och gemensam förståelse, inklusive viktiga avvägningar
- Förbättra införsäljningsarbetet
- Förbättra intern samverkan och etableringsservice
- Öka antalet anställningar av arbetslösa malmöbor vid etableringar.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbete för att bidra till att utveckla och stärka arbetet att få fler företagsetableringar i staden

Utbildningens betydelse för att skapa förutsättningar för en inkluderande och hållbar tillväxt är en central fråga. Utbildning ger kunskaper och kompetenser som har stor betydelse för individers arbete och inkomst. Det finns även ett tydligt samband mellan utbildning, hälsa, delaktighet och inflytande i samhället (Tillväxtkommisionens slutrapport, maj 2023). För att företag ska etablera sig i staden behövs tillgång personal som motsvarar kompetensförsörjningsbehov. Genom

att utforma utbud inom ramen för gymnasie- och vuxenutbildningen med hänsyn till företags kompetensförsörjningsbehov bidrar nämnden till företagsetablering i staden. Nämndens verksamhet omfattar ca 35 000 individer i Malmö. Alla dessa individer är presumtiva framtida medarbetare och/eller företagare i Malmö.

Malmö stad i utveckling

Enligt Tillväxtkommissionens slutrapport har det privata näringslivet i Malmö vuxit med 62 procent, vilket är 10 procentenheter mer än i Stockholm och Göteborg. Identifierade styrkeområden i Malmö är ICT, dataspel (gaming), handel, livsmedel (Foodtech), Life Science, försvar och säkerhet, heminredning, finans och försäkring samt bil och fritid. Både kunskapsintensiva och mindre kunskapsintensiva tjänster är viktiga för hållbar tillväxt i Malmö stad. Mellan 1990 och 2020 har de kunskapsintensiva tjänstebranscherna vuxit med hela 75 procent medan de mindre kunskapsintensiva tjänsterna har vuxit med 35 procent. Malmö uppvisar den högsta tillväxten i ej kunskapsintensiva tjänster av Sveriges alla tre storstadskommuner under denna period.

Enligt Statistiska centralbyråns (SCB:s) prognos, som lyfts i Skolverkets regionala planeringsunderlag 2023, väntas det i Skåne på sikt bli brist på byggutbildade, fordonsutbildade, industri-tekniskt utbildade, vård- och omsorgsutbildade samt utbildade inom el-, automations-, dator- och kommunikationsteknik.

Tillväxtkommissionen lyfter också att Malmös arbetslöshet strukturellt är hög och flera gånger har varit högst i landet under senare år. I mars 2023 var arbetslösheten 11,8 procent i Malmö. Det innebär att det finns en stor potential att vidareutveckla kompetensförsörjning i Malmö genom att underlätta övergång till arbetslivet.

Välfungerande samhällsservice är avgörande för företags möjligheter att rekrytera¹. Utbud och dimensionering av nämndens utbildningar sker mot bakgrund av arbetsmarknadens behov och ungdomarnas önskemål. Det bidrar till att bättre matcha kompetens med arbetsmarknadens behov och främjar därmed till Malmös utveckling.

Gymnasieskola – ökad fokus på arbetsmarknadsbehov

Nämnden arbetar kontinuerligt för att anpassa utbud inom gymnasieskola så att det matchar både ungdomarnas efterfråga och arbetsmarknadsbehov.

Det nystartade Malmö Citadellgymnasiet rustar elever för den framtida arbetsmarknaden med fokus på hållbarhet, digitalisering och innovation. Följande gymnasieprogram erbjuds på gymnasieskola 2023: ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet samt försäljning och serviceprogrammet. Ekonomiprogram med inriktning juridik planeras att starta 2024 för att möta kompetensbehov hos företag bland annat inom finans och försäkringssektor.

I skolan finns det en naturlig koppling till entreprenörskap där ekonomi, hållbarhet och teknisk utveckling står i centrum. Ung företagsamhet är en del av undervisningen på alla program. Främ-

¹ Se Mellander, C & Florida, R. (2021) The Rise of Skills: Human Capital, the Creative Class, and Regional Development, *the Handbook of Regional Science*, https://link.springer.com/referenceworkentry/10.1007/978-3-662-60723-7_18

jar ung företagsamhet och uppmuntran att bli entreprenörer. Genom att starta och driva ett företag lär eleverna sig företagande på riktigt, att bygga upp ett nätverk och att växa som människa.

Höstterminen 2024 startar Malmö Neptunigymnasium vars verksamhetsidé tar sin utgångspunkt i Agenda2030 och har formulerats som välfärd, hälsa och samhällsnytta. Kärnan i skolans programutbud planeras vara yrkesprogrammet vård och omsorg samt de högskoleförberedande programmen naturvetenskap inriktning naturvetenskap och samhällsvetenskap inriktning beteendevetenskap. Skolans programutbud kommer att skapa förutsättningar för en jämlik vård, en effektiv välfärdsteknik, och högkvalitativ hälso- och sjukvård samt äldreomsorg. Vidare kommer skolan att använda sig av och bidra till digitalisering som skapar samhällsnytta, inte minst inom ramen för god och nära vård. Detta är helt avgörande för Malmö stad som en attraktiv plats för företagsetablering.

Inom ramen för en kunskapsallians mellan Malmö stad och Malmö universitet (Muvah) arbetar nämndens för att öka Malmöungdomars inträde på arbetsmarknaden, att få fler ungdomar från underrepresenterade grupper att välja högre utbildning samt öka förståelsen för utbildningsvalen hos Malmös unga. Nämnden har under 2023 gjort en särskild satsning på matematikundervisning. Goda matematikkunskaper är nödvändiga för arbete inom kunskapsintensiva tjänster samt fortsatta studier inom teknik, naturvetenskap, matematik och olika ingenjörsutbildningar.

Nämnden har arbetat med att ta fram strategier för att öka attraktiviteten för yrkesutbildningarna och samt utökat yrkesprogram inom identifierade bristyrken. Inför höstterminen startade ett nytt yrkesprogram – El och energi med inriktning dator- och kommunikationsprogram. Vidare har nämnden startat två nya gymnasiala lärlingsutbildningar – hotell och turism samt restaurang och livsmedel – både som nationella program och som introduktionsprogram. Fler elever inför läsår 23/24 har antagits till yrkesprogrammen hotell och turism, försäljning och service, el- och energi samt restaurang och livsmedel.

Gymnasielever inom nämndens gymnasieskolor erbjuds även möjlighet att delta i Ung företagsamhet som en del i arbetet med att stimulera fler företagsetableringar i staden.

Vuxenutbildning – för kompetensförsörjning i välfärd och företag

Inom vuxenutbildning har nämnden fortsatt att utveckla kombinationsutbildningar, det vill säga utbildningar där eleven studerar gymnasiala yrkeskurser parallellt med studier i sfi eller svenska som andraspråk på grundläggande nivå. Stor del av deltagare i dessa utbildningar går ut direkt till jobb efter studier och därmed bidrar till näringslivets kompetensförsörjningsbehov. Under våren 2023 kunde 175 delta i en kombinationsutbildning i Malmö jämfört med 116 under våren 2022. Av 51 elever som avslutade kombinationsutbildning våren 2023, har 27 fått anställning direkt (ytterligare två elever gått ur till praktik som kan leda till arbete), 39 elever klarade betyg i SFI och 44 klarade alla yrkeskurser.

Under 2023 har nämnden utvecklat satsningen på olika former av förberedande och kompletterande utbildningar i samverkan med hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden som möjliggör för medarbetare inom Malmö stad att nå en yrkesexamen på gymnasial nivå för att möta stadens kompetensförsörjningsbehov av yrkesutbildad vård- och omsorgspersonal. Detta är nödvändigt för att säkerställa välfungerande välfärd i Malmö stad. Under våren 2023 har 120 medarbetare inom Malmö stad kunnat erbjudas att läsa utbildning till underskö-

terska.

Nämnden erbjuder kompletterande kurser för elever inom sfi som står långt från arbetsmarknaden. Kurserna syftar bland annat till att medverka till väl underbyggda beslut om studie- eller yrkesval, ge ökade studietekniska färdigheter samt ge grundläggande digital kompetens. Under 2022 erbjuds ca 200 elever denna möjlighet. Dessa satsningar är nödvändiga för långsiktig arbete med kompetensförsörjning inom välfärd och näringsliv.

Inom ramen för samarbete med handelskammaren har nämnden också inlett samarbete med antal företag inom life science för att tillsammans utveckla en ny utbildning för vuxna som operatör inom läkemedelsindustrin (Life science).

Nämnden ingår även i den strategiska överenskommelsen (SÖK), som är en överenskommelse om samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Malmö stad. Från Malmö stad ingår även arbetsmarknads- och socialnämnden, funktionsstödsnämnden samt stadskontoret. Den strategiska överenskommelsen möjliggör samverkan som syftar till att få ut bästa möjliga resultat av Malmö stads och Arbetsförmedlingens insatser, för att fler Malmöbor ska få arbete och utbildning och för att fler företag ska etablera sig och växa.

Övriga satsningar

För en långsiktig kompetensförsörjning är unga en viktig målgrupp. Målgruppen nås bland annat genom att erbjuda praktik under sommaren för unga mellan 16–19 år. Under sommaren 2023 tog förvaltningen emot 100 ungdomar (samma för föregående år) vilket både gynnar organisationen som arbetsgivare och skapar en meningsfull sysselsättning och arbetslivserfarenhet för ungdomarna.

Under 2023 har arbetet med arbetsmarknadsanställningar inom nämndens verksamheter fortlöpt enligt plan och 83 platser har beretts. För stadens långsiktiga kompetensförsörjning är detta ett viktigt arbete samtidigt som det ger arbetslivserfarenhet för Malmöbor som står utanför den reguljära arbetsmarknaden.

Ansvariga

Elena Zukauskaitė, avdelningschef

Anneli Schwartz, förvaltningschef